

April.

1. je Pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani obvestil mestno občino ljubljansko, da ji je dovolil *posojilo 30 milijonov dinarjev* za konsolidacijo vseh dolgov tramvajskega podjetja pri Pokojninskem zavodu in za zgraditev nove tramvajске proge k Sv. Križu ter za obnovo in podaljšanje dolenske proge električne cestne železnice. — Mestna občina je po pogodbi *prevzela Električno zadrugo za Spodnjo in Zgornjo Šiško*. S tem se je število konsumentov povečalo za 2600 odjemalcev električnega toka. V svojo last je mestna občina dobila 2600 m prostega voda za visoko napetost, 900 m kablovoda za visoko napetost in 26.000 m prostega voda za nizko napetost. — *Na mestni delavski stanovanjski koloniji za Bežigradom* postavljajo ostreže, nameščajo viseče žlebove, da bodo zgradbe kaj hitro pripravljene za kritje s »salonitom«. Ta delavska stanovanjska kolonija meji na Einspielerjevo ulico in Bežigrad od severa in juga ter na Lavričevo in Kobaridsko ulico od vzhoda in zahoda. Z zidanjem je mestna občina pričela lani 26. oktobra. Kolonija obstoji iz dveh dvanadstropnih stanovanjskih objektov s skupno 48 stanovanji ter iz poslopja med njima za *otroško zavetišče za 64 otrok*. Zidarska dela je prevzela tvrdka Vilibald Battelino. Letos je tvrdka pričela z deli že 22. februarja in je bil vzhodni objekt že čez 30 dni do vrha. Oba velika objekta imata po 48,50 m dolžine in 10 m širine. V vsakem poslopju so po 4 stopnišča in v vsaki etaži je s stopnišč po dvojne vhodov v stanovanja. Tako so stanovanja popolnoma ločena drugo od drugega. S stopnišča se pride v predsobo, ki je velika 1,45 × 2,40 m. Iz predsobe vodijo ena vrata v stranišče, druga pa v kuhinjo. Kuhinja ima dobre 4 m širine in pičlih 6 m dolžine. Vsaka taka stanovanjski kuhinja ima posebno nišo z vodovodom in pomivalnikom, nad njim pa ročno shrambo. Stedilnik ogreva hkrati kuhinjo in sobo. Spalna soba je velika 4,10 × 3,20 m. K vsakemu stanovanju pripada v kleti tudi drvarnica. Na 12 stanovanj odpade po 1 pralnica, 1 sušilnica in 2 prhi v podpritičju. Med poslopji bodo vrtovi za stanovalce in otroško igrišče zavetišča, kamor bodo oddajali svoje otroke tudi stanovalci, da bodo v skrbnem varstvu med njihovo zaposlitvijo po delavnicah in tovarnah.

2. Slavnostna predstava »Rigoletta« v proslavo *25letnice umetniškega udejstvovanja prof. Osipa Šesta*.

3. V *drami gostuje v »Veroniki Deseniški«* gdč. *Bogomila Nučičeva*. — *Nemški podaniki so zborovali v hotelu »Metropol«* zaradi *plebiscita*, ki naj odobri priključitev Avstrije k Nemčiji. — *Občni zbor Legije koroških borec* je ugotovil 2500 članov in izvolil za predsednika polkovnika v p. Viktorja Andrejko. — *Občni zbor ljubljanske sekcije »Jugosl. novinarskega združenja«* v Mariboru.

4. *Park na Kralja Petra trgu* preurejajo; dobi diagonalne poti po zeleni trati ter ne bo več cvetličnih gred in ovinkov. — Minulo noč je po polnoči nekajkrat močno zagrmelo in je padala tudi precej debela toča, pozneje je pa snežilo in je sneg pobelil bližnje hribe.

5. Na mednarodnem *šahovskem turnirju v Lodzu* je zmagal ljubljanski šahist *Vasja Pirc*. — *Prvo društvo hišnih posestnikov* je imelo svoj 39. občni zbor. Predsednik Ivan Freljih mu predseduje že 20 let, članov ima pa društvo 1584.

6. Na 12. rednem občnem zboru *Društva industrijcev in veletrgocev* je predsednik Stane Vidmar poročal o ovirah, ki zadržujejo normalni razvoj našega gospodarstva. V zadnjem času opazujemo nekakšno ofenzivo tujega kapitala zlasti na industrijskem polju. Davščine so vsako

leto težje znosljive in vedno bolj komplicirane. Društvo ima okrog 300 članov in je celotni promet društvene blagajne znašal 6,451.000 din.

7. *Plenarna seja zbornice za TOI* je ugotovila nejasnosti in negotovosti, kakršnih že zlepa ni bilo v našem gospodarstvu. — Ob 23.15 je v Leonišču umrla častna dvorna dama in edina ljubljanska častna meščanka ga. *Franja Tavčarjeva* za sladkorno boleznijo. Predsedstvo mestne občine ljubljanske je za častno meščanko takoj izobesilo žalno zastavo in naznanilo v vseh dnevnikih njeno smrt ter položilo na njeno krsto velik venec. Župan dr. Juro Adlešič je na prvi seji mestnega sveta dne 3. maja pri naznanilih predsedstva počastil spomin ge. Franje Tavčarjeve in orisal njene zasluge za mestno občino z naslednjimi besedami:

»Dne 7. aprila 1938. — dva meseca po praznovanju 70 letnice — je umrla v Leonišču častna dvorna dama Nj. Vel. kraljice Marije, ga. Franja Tavčarjeva.

Pokojna ga. Tavčarjeva se je rodila v Ljubljani l. 1868. kot hči nadtelegrafista Gustava Košenine. Že v zgodnji mladosti je izgubila očeta in mater. Sirota sta vzgajala teta Ajka Arcetova in stric Rajko Arce. V šoli pri uršulinkah je mala Franica pokazala veliko zanimanje za slovenski jezik in se navduševala za tvorce slovenske narodne kulture. Leta 1887. se je kot 19 letna nevesta poročila z odvetnikom in poznejšim dolgoletnim zaslužnim županom dr. Ivanom Tavčarjem.

Vneta za vse lepo in dobro je ga. Franja bila svojemu možu ne le dobra zakonska družica, temveč tudi vse razumevala pomočnica in svetovalka. Naše mesto se globoko zaveda mnogoterih velikih zaslug, ki si jih je pokojna pridobila kot soproga in iniciativna ter marljiva sodelavka župana dr. Ivana Tavčarja.

Sama od najnežnejše mladosti brez očeta in matere je Franja Tavčarjeva predobro poznala bridko usodo sirot in jim pomagala ter skrbela za mladino in za vse pomoči potrebne od svojih mladih let. Bila je organizatorica in vedno delavna predsednica številnih ženskih in dobrodelnih društev. To plemenito ženo, ki je desetletja in desetletja žrtvovala svoje najboljše moči za blagor bližnjega, je mestni svet ljubljanski ob njeni 60 letnici imenoval 30. januarja 1928. za zasluge na humanitarnem in karitativnem polju za *častno meščanko*. To najvišje odlikovanje, ki ga more podeliti naše mesto, je blagopokojna tudi v resnici zaslužila. Kot predsednica številnih dobrodelnih organizacij je tudi s sedanjo občinsko upravo sodelovala na socialnem polju tako pri skupnih akcijah za božično obdaritev otrok in pri ustanovitvi Vrhovnega socialnega sveta za mesto Ljubljano. V upravnem odboru internata in gospodinjske šole »Mladika« je koristno sodelovala od ustanovitve in bila navzoča tudi na zadnji seji pred svojo smrtjo. Vneto je sodelovala tudi v kuratoriju dekliškega liceja. K večnemu počitku smo častno meščanko spremili na cvetno nedeljo, prav ob dvajsetletnici viška njenega javnega delovanja, ki ga je dosegla, ko je s Cilko Krekovo izročila vodji boja za osamosvojitve dr. Antonu Korošču v imenu vsega slovenskega ženstva nad 200.000 podpisov za majsko deklaracijo. Tako je bila tudi z njenim delova-

Franja Tavčarjeva

njem ustanovljena kraljevina Jugoslavija in gotovo se je bo slovenski narod vedno spominjal s častjo in hvaležnostjo.

To mnogovrstno požrtvovalno in uspešno delovanje blagopokojne ge. Tavčarjeve je dobilo priznanje tudi na Najvišjem mestu in je bila Franja Tavčarjeva poleg imenovanja kot prva Slovenka za častno dvorno damo Nj. Vel. kraljice odlikovana tudi z več tuzemskimi odlikovanji, nadalje z redom češkega Belega orla in bolgarskega Damskega križa za državljanske zasluge.

Hvaležna Ljubljana nikdar ne bo pozabila velikih zaslug svoje častne meščanke. Slava, slava, slava!»

8. *Kraljica Marija* je izrazila dr. Ivanu Tavčarju globoko sožalje ob priliki smrti njegove plemenite matere. Kolo jugoslovanskih sester je imelo žalno sejo v počastitev predsednice Franje Tavčarjeve. V hišo Franje Tavčarjeve na Bregu št. 8 romajo dolge vrste iz vseh slojev kropit splošno spoštovano pokojnico.

9. je občina pričela graditi *vodovod iz Most na Šmartinsko cesto* po Ljubljanski, Pokopališki in Šmartinski cesti v dolžini 741 m s cevjo premera 80 mm in s tremi požarnimi hidranti. — *Clevelandska »Ameriška domovina«* ponatiskuje pismo ljubljanskega župana z dne 25. marca ter objavlja že kratek *program slavnostnega sprejema* in drugih prireditev v čast ljubljanskemu županu.

10. je akad. slikar *Matija Jama* odprl v Jakopičevem paviljonu *razstavo* z nad 100 oljnatih slik. — *Stavka krojaških pomočnikov*, ko je od 5. do danes stavkalo 166 pomočnikov, je bila končana uspešno. Sklenjena je kolektivna pogodba in so se mezde povišale za 5 % do 20 %, izgube pomočnikov na mezdah zaradi stavke pa znašajo 32.580 din. — *V pravoslavni cerkvi sv. Cirila in Meloda* je bila posvetitev sv. Evangelija, novih cerkvenih bander in kivota, ki je izdelan po načrtu prof. Josipa Plečnika. — *Pogreba častne meščanke Franje Tavčarjeve* se je udeležil zastopnik Nj. Vel. kralja in Nj. Vel. kraljice, divizionar general Tonić, ban dr. Natlaččen, škof dr. Rožman, rektor dr. Kušej, župan dr. Adlešič, senatorji in narodni poslanci, zastopnice raznih ženskih organizacij iz vse države in zastopniki raznih društev ter ogromno občinstva. Pred hišo žalosti se je od častne meščanke poslovil župan dr. Adlešič z govorom.

11. se je pričel *mednarodni šahovski turnir* v dvorani kazine. Navzoče je pozdravil predsednik ljubljanskega šahovskega kluba prof. Slavko Osterc v slovenščini in nemščini, za njim je pa govoril turnirski vodja, direktor dr. Bajec, ki je razložil, da bodo igrali po pravilih FIE. Tekmovali bodo: dr. Tartakower, Foltys, Szabo, Steiner, dr. Astaloš, Kostić, Trifunović, Tot, Nedeljković, Bröder, dr. Vidmar, Pirc, Preinfalk, Vidmar ml., Furlani in Šorli. Poslednji dan turnirja bo 27. aprila. — Na rednem občnem zboru ljubljanskega *krajevnega odbora Aerokluba* je bilo ugotovljeno, da ne pade na prejšnji upravni odbor niti najmanjša krivda glede očitanih nepravilnosti. Nato so bili izvoljeni delegati za občni zbor oblastnega odbora Aerokluba po odborovi listi. — »Ameriška domovina« javlja, da se tudi država *Pennsylvanija udeleži proslave otvoritve jugoslovanskega kulturnega vrta v Clevelandu*, zlasti pa rojaki iz Pittsburga pridejo pozdravit ljubljanskega župana.

12. je bila na izrednem občnem zboru *oblastnega odbora Aerokluba* izvoljena nova uprava s predsednikom dr. F. Orlom, a prvi podpredsednik je podpolkovnik M. Stojanovič, drugi pa zastopnik mestne občine polkovnik v p. Viktor Andrejka. — V *New Yorku* se je ustanovil *odbor za sprejem ljubljanskega župana*. K sprejemu pride tudi deputacija iz Clevelanda.

13. se je vrnila iz Beograda *Ljubljanska filharmonija*, ki je sodelovala na *velikem glasbenem festivalu* v družbi Zagrebške in Beograjske filharmonije. Vse tri filharmonije

so nastopale skupaj v enem zboru, ki so ga izmenoma vodili dirigenti Lovro Matačić, Krešimir Baranović in Niko Štritof. Na koncertih navzoči prosvetni minister Magarašević si je obljubil prizadevati za stalno podporo Ljubljanski filharmoniji iz državne blagajne. V priznanje je kralj Peter II. podelil vsem trem filharmonijam znesek 15.000 din, da Ljubljana dobi 5000 din. — Na sodni dražbi je mestna občina skupaj z Vincencijevo družbo kupila graščinsko posestvo *Bokalce* za 2.551.000 din, poleg tega pa še sama mestna občina parcelo za 48.000 din. Po delitvi je mestna občina obdržala severovzhodni del v izmeri 375.903 m² in plačala din 1.124.087,75.

15. je umrla gđc. *Antonija Kadivčeva*, bivša trgovka v Prešernovi ulici. Bila je iz stare meščanske družine in se že v mladosti navduševala za narodno stvar. Pri njej so se zbirali slovenski pisatelji in se je udeleževala tudi v raznih ženskih društvih. Posebno se je zanimala za slovensko umetnost in je z oporoko osnovala dijaško ustanovo Franca in Josipa Cimpermana, v katero se bodo stekali dohodki iz njene velike hiše na Bleiweisovi cesti 7. Stara je bila 77 let.

16. na velikonočno soboto je izšla *jubilejna številka za 70 letnico »Slovenskega Naroda«*, ki pa je pričel izhajati v Mariboru 2. aprila 1868. V imenu mesta je izrazil čestitke g. župan dr. J. Adlešič. — Večine *velikonočnih procesij* ni oviralo slabo vreme, ker je nastopilo šele zvečer. Stolne procesije se je udeležil tudi župan dr. Adlešič z mestnim svetom in zastopniki mestne občine so se udeležili tudi procesij pri sv. Petru, frančiškanih, sv. Jakobu, v Šiški, za Bežigradom in v Trnovem. Zadnje procesije, ki so bile že zvečer, so morale odpasti in je bilo vstajenje kar po cerkvah.

17. na *velikonočno nedeljo* so Ljubljančani zaradi slabega vremena praznovali doma.

18. na *velikonočni ponedeljek* je šla Glasbena matica s posebnim vlakom drugih izletnikov v Postojnsko jamo, kjer pa izletniki v splošnem niso bili zadovoljni. — Do sobote zvečer lepo in toplo vreme se je obrnilo in je pričelo deževati in je v petek šel celo *snež*, da je čez praznike zaradi dežja in mrzlega vremena ostala večina ljubljancev doma. — Že v soboto pa je prispel poseben vlak *goriških rojakov v Ljubljano* na praznike. — Nad 4 mesece smo čakali zime, a danes je *tri ure snežilo*. — Razprodani so bili kinematografi in gledališča ter polne vse kavarne in gostilne.

19. je bila posebno močna *slana zlasti* na Gorenjskem in Dolenjskem ter je napravila veliko škodo na sadnem drevju, ker je zaradi izredno toplega vremena meseca marca pričelo zgodaj cveteti. Cveto zgodnje jabolane in pozne hruške, a marelice, breskve in češplje so v zavetnih legah večinoma že ocvetele. Slana in burja sta napravili veliko škodo tudi po njivah in sta posmodili tudi že ozeleleni krompir.

20. Akad. slikar *Božidar Jakac* je odprl svojo razstavo v Zagrebu. — Na magistratu je bila seja *pripravljalnega odbora za ustanovitev poklicne svetovalnice in posredovalnice*. Sklical jo je po banu imenovani predsednik dr. A. Golia. — *Slovensko filatelistično društvo* je imelo svoj 18. redni občni zbor in je bil za predsednika izvoljen doseđanji predsednik Vaso Samec. Za častnega člana je bil izvoljen tajnik Jugoslovanske filatelistične zveze dr. Miloslav Radivović. Društvo ima 44 rednih in 5 častnih članov.

21. Ponoči je bila spet huda *slana* in je bilo ob 7. zjutraj — 5.1 ° C. Slana je napravila mnogo škode zlasti na Barju, kjer je požgala vse cvetje.

22. je bil zaradi mraza na morju ribji trg prav slabo založen. — Mestni socialni urad je zbral prostovoljne prijave *mater, ki imajo 10 ali več otrok* in žive v Ljubljani. Javilo se je 49 mater z 10 otroki (lani se je prijavilo

75 mater), 50 z 11 otroki in 43 z 12 otroki, 25 s 13 otroki, 16 s 14 otroki, 8 po 15 otrok, 12 po 16 otrok, 2 materi s po 17 otroki in samo 1 mati z 18 otroki. Večina teh mater je manj premožna. — Mestna občina je zaključila precej ugodno posojilo, ki ga bo dala na razpolago *Maloželezniški družbi za novo tramvajsko progo na pokopališče Sv. Križa*. MZD je že razpisala dela in naročila tračnice. — Izredni občni zbor *Rafaelove družbe* je potrdil nova pravila in se zavzel za ustanovitev *Izseljenške zbornice*.

23. je umrl *Josip Černe*, podravnatelj Hranilnice dravske banovine.

24. je prispel v Ljubljano *pevski zbor bolgarskih učiteljic* iz Sofije. — Današnji praznik sv. Jurija je sicer sončen, a vetroven. — Letošnji *Triglavski smuk* je bil po številu že deseti, žal pa zaradi nesporazumov niso tekmovali Italijani. Startali so 4 Avstrijci, 2 Čeha, 2 Čehinji in 1 Italijanka. Uspehi naših tekmovalcev Pračka in Heima so bili zelo dobri. V celoti je startalo 29 tekmovalcev in je prvo mesto zasedel Nemeč Mayer Gustl s časom 6 : 27, v drugem razredu je pa zmagal Podkubovšek Slavko iz Maribora in v tretjem Finžgar Rudi.

25. *Slavistično društvo* je imelo občni zbor, ki je sklenil, dr. Ivanu Prijatelju postaviti *sopenik* v avli univerze. — Radijski orkester je izvajal koncert skladb francoskega skladatelja *Maurica Ravela*. O skladatelju je govoril prof. L. M. Škerjanc, simfonični orkester je pa dirigiral M. D. Šijanec. — *Ilirska ulica* je bila izročena prometu. Regulacija podaljšane ulice je veljala okrog 450.000 din. — Turistični odbor je sklenil razpisati *natečaj za najboljše fotografije Ljubljane*. — Bolgarske učiteljice so se poklonile županu dr. Adlešiču. — Po dežju je pričelo spet *snežiti*. — Bolgarske učiteljice so priredile koncert, ki je bil prav dobro obiskan.

26. je snežilo zelo močno, vendar se pa ljudje tolažijo z »beraškim gnojem«. — »Ameriška domovina« poroča, da bo *govor župana dr. Jura Adlešiča* in drugi program otvoritve jugoslovanskega kulturnega vrta v Clevelandu oddajalo *109 radio-postaj*. — Mestna občina je razpisala *natečaj za najboljše fotografske slike Ljubljane*. Prva nagrada znaša 1000 din, II. 500 din, III. 300 din, IV. in V. po 200 din, VI., VII. in VIII. po 100 din.

27. je bil *zaključen mednarodni šahovski turnir* in si je prvo nagrado priboril s 70 % dosegljivih točk jugoslovanski mojster Bora Kostić iz Vršca, drugi je Szabo, tretjo in četrto si delita Steiner in dr. Tartakower, peto, šesto in sedmo mesto pa dr. Astaloš, dr. Trifunović in dr. Vidmar, na osmem mestu je Pirc, deveto in deseto si delita Bröder in Vidmar ml., na enajstem mestu je Foltys, dvanajsto mesto Nedeljkić, trinajsto in štirinajsto mesto si delita Furlani in Tot, petnajsto mesto Preinfalk in na šestnajstem mestu je Šorli. — Občni zbor *Jugoslovansko-bolgarske lige* je za predsednika spet izvolil Rasta Pustoslemška. Liga ima 351 članov.

28. Ameriški listi poročajo, da bodo *župana dr. Adlešiča v Clevelandu sprejele razne mestne, državne in zvezne oblasti*. — *Francoska vlada je knjižnicam naše univerze*

podarila za več ko 70.000 frankov izbranih francoskih knjig.

29. Terenska sekcija za regulacijo Ljubljanice je končala prvi odsek *regulacije Iške* med njenim ustjem do mostu pri Lipah v dolžini 320 m. Ze po regulaciji tega odseka voda odteka mnogo hitreje, in sicer 70 kub. m na sekundo, kar bo dovolj, da se bo visoka voda lahko odtekla v nekaj urah. — Notranji minister dr. Korošec je podpisal ustanovitev *banovinske poklicne svetovalnice in posredovalnice* pri hanski upravi v Ljubljani. — »Ameriška domovina« objavlja pismo *clevelandskega župana Harolda Burtona*, da bo mesto Cleveland slovesno in uradno sprejelo ljubljanskega župana, ter pismo uglednega kongresmana *Roberta J. Crosserja*, ki opozarja na velike zasluge Slovencev za Ameriko.

30. je bil dograjen *vodovod med Emonsko cesto in Gorupovo ulico* v dolžini 54 m s cevjo premera 80 mm. Ze minuli teden je bil pa *zgrajen vodovod po Vipavski ulici in Cesti v mestni log* do nove pristave usmiljenk v dolžini 332 m s cevjo premera 80 mm in dvema požarnima hidrantoma. V minulih dveh mesecih je bilo na omrežje mestnega vodovoda priključenih 28 stavb z 818 izlivki in vgrajenih 28 vodomerov, v Zg. šiški 10 stavb s 149 izlivki in 10 vodomeri, na Viču in v Rožni dolini pa 7 stavb z 28 izlivki, a v Mostah in na Kodeljevem 11 stavb z 39 izlivki. — Na današnji tržni dan se kaže, da se *živila nekoliko pocenjujejo*. Novi krompir je po 8 din do 10 din za kg, uvožena glavната solata ima enako ceno, domačo berivko prodajajo od 1,50 do 2 din merico. Uvoženi grah je po 10 din, uvožena pesa po 16 din, šparglji pa po 24 din kg. Jajca so znatno dražja kakor lani osorej, saj jih prodajajo po 10 din 15 do 16 komadov lepša, medtem ko so jih prejšnja leta prodajali po 18 do 20 komadov za kovača. — Ameriški listi poročajo, da je *predsedstvo odbora za sprejem ljubljanskega župana v New Yorku sprejel generalni konzul dr. Božidar Stojanović*.

Meseca aprila je bilo v Ljubljani rojenih 165 in 5 mrtvorojenih. Brez mrtvorojenih je umrlo 116 oseb in naravni prirastek znaša 49 oseb. Porok je bilo 41.

Mestni tehnični oddelek je ta mesec izdal 18 gradbenih dovoljenj in gradbena vrednost za te zgradbe pa znaša 7.032.000 din. Za nove zgradbe so bila izdana 3 dovoljenja. Zazidana prostornina novih zgradb znaša 33.255 kub. m in njih gradbena vrednost je preračunana na 6.795.000 din. Prizidav in prezidav je 15 za preračunano gradbeno vrednost 237.000 din. Visoke številke pri novih zgradbah temelje na zidanju palače Bata.

Verski prestopi: Skupno število izstopov je bilo v tem mesecu 8. Iz rimokatoliške cerkve jih je izstopilo 6, vstopil pa ni nobeden. Iz starokatoliške vere sta izstopila 2 in 5 jih je pristopilo. V pravoslavno vero so vstopili 3, izstopil pa ni nobeden. V evangelijski veri in pri brezkonfesionalcih ni bilo sprememb, pač je pa v muslimansko vero 1 vstopil in nikdo izstopil.

V drugi polovici meseca je mestni fizikat zdravniško pregledoval lastnike in uslužbence obratovalnic z živili.

»Kroniko« izdaja mestna občina ljubljanska, predstavnik dr. France Stelè, zalaga in tiska Učiteljska tiskarna, predstavnik Francè Strukelj, za uredništvo odgovoren Jože Gregorič. — Ponatis člankov in slik dovoljen samo s pristankom uredništva. Rokopisi se ne vračajo. »Kronika« izhaja 4 krat na leto in stane za vse leto din 80—, za pol leta din 40—, za četrt leta din 25—. Za inozemstvo din 100—. — Posamezna številka stane din 30—.

Naroča se: Učiteljska tiskarna, Ljubljana.